

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
09 січня 2026 року
№ 28/38/VIII

Програма підтримки сімей на 2026 - 2030 роки

Паспорт Програми підтримки сімей на 2026 - 2030 роки (далі - Програма)

1	Ініціатор розроблення Програми	Управління соціальної політики, сім'ї, єдності України та ветеранської підтримки виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради
2	Нормативно — правова база щодо розроблення Програми	Конституція України, Конвенція ООН «Про права дитини», Сімейний та Цивільний кодекси України, закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків», «Про протидію торгівлі людьми», «Про Державний бюджет України», інші нормативно-правові акти
3	Головний розробник Програми	Управління соціальної політики, сім'ї, єдності України та ветеранської підтримки виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради
4	Відповідальні виконавці Програми	Управління соціальної політики, сім'ї, єдності України та ветеранської підтримки виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, фінансове управління виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради
5	Учасники Програми	Управління освіти виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, управління охорони здоров'я та медичного забезпечення виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, служба у справах дітей виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, управління культурної політики і ресурсів виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради, відділ молоді та спорту виконавчого

		комітету Старокостянтинівської міської ради, комунальний заклад «Центр надання соціальних послуг» Старокостянтинівської міської ради, Старокостянтинівський міський Кризовий центр, регіональний центр раннього розвитку дитини, центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю Старокостянтинівської міської ради
6	Термін реалізації Програми	2026 -2030 роки
7	Мета Програми	Координація діяльності виконавчих органів міської ради, установ та організацій щодо створення сприятливих умов для всебічного розвитку сімей з дітьми та виконання сім'ями своїх функцій
8	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми, всього, у тому числі: кошти місцевого бюджету кошти інших джерел, не заборонених законодавством	5381 тис. грн
9	Етапи виконання Програми	2026 рік — 551 тис. грн 2027 рік — 781 тис. грн 2028 рік — 1086 тис. грн 2029 рік — 1318 тис. грн 2030 рік — 1645 тис. грн
10	Очікувані результати	Заходами Програми будуть охоплені різні категорії родин громади, що сприятиме підвищенню престижу сім'ї та рівня відповідальності батьків за утримання, виховання та розвиток дітей, їх життя та здоров'я, посиленню сімейних орієнтацій населення; створення належних соціально- економічних умов для повноцінного функціонування сімей та виховання дітей, формування культури сімейних стосунків; підвищення обізнаності населення громади з питань попередження домашнього насильства, жорстокого поводження з дітьми та повернуто увагу громадськості до актуальних проблем щодо

		<p>подолання домашнього насильства та насильства за ознакою статі; підвищено рівень обізнаності населення з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та щодо ризиків потрапляння в ситуації торгівлі людьми</p>
--	--	--

1. Визначення проблем, на розв'язання яких направлена Програма

Сім'я завжди була і буде основою існування суспільства: як фундамент кожного суспільства, його первинний осередок, що забезпечує відтворення та продовження роду, є джерелом матеріального добробуту людей, у ній закладаються основи виховання та формування майбутньої особистості, через неї передаються нащадкам духовні цінності історичного й культурного досвіду, трудові навички, національні особливості, зрештою все те, що формує менталітет нації. Водночас, сім'я є джерелом потреб, прав і обов'язків, які визначають функції, права та обов'язки вищих рівнів суспільної побудови, – громади та держави. Тому, відповідно до статті 51 Конституції України, сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою. Одночасно законами України «Про соціальні послуги», «Про охорону дитинства», «Про соціальну роботу з дітьми, сім'ями та молоддю», низкою підзаконних актів, прийнятих Кабінетом Міністрів України з метою реалізації цих законів, на органи місцевого самоврядування покладено повноваження зі створення сприятливих умов для функціонування і зміцнення сім'ї, забезпечення реалізації державної політики у сфері соціальної підтримки населення, зокрема - сімей з дітьми, малозабезпечених та багатодітних сімей.

Завдання органів місцевого самоврядування полягає у створенні можливостей для всебічного розвитку сім'ї, найповнішої реалізації нею своїх функцій і поліпшення її життєвого рівня, підвищення ролі сім'ї як основи суспільства, підтримці сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах. Разом з тим, сьогодні сім'я як середовище життєзабезпечення дітей відчуває жорсткий тиск соціальних та економічних проблем, спричинених, зокрема, і військовими діями, не зменшується кількість сімей з дітьми, які потрапили в складні життєві обставини і дітей, що залишаються сім'єю без опіки, без догляду зі сторони рідних батьків. При цьому в сім'ях соціального неблагополуччя порушуються практично всі основні функції сім'ї: репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, емоційна, рекреаційна, дозвілєва, духовного спілкування, первинного соціального контролю та соціального захисту одними членами сім'ї інших. Також і підвищення рівня індивідуальної свободи та можливостей вибору тієї чи іншої моделі шлюбно - сімейної поведінки в наш час не завжди поєднується з усвідомленням сімейних обов'язків, відповідальним ставленням до шлюбних стосунків та виховання дітей, до свого здоров'я та здоров'я інших членів

родини. Складна соціально-економічна ситуація в країні викликала відповідні проблеми і в територіальній громаді, що характеризуються низкою несприятливих показників.

На 30 листопада 2025 року у Старокостянтинівській міській територіальній громаді 178 сімей (343 дитини) перебуває у складних життєвих обставинах з причин малозабезпеченості, безробіття, ризику позбавлення батьківських прав, внутрішнього переміщення внаслідок збройної агресії, загибелі чи зникнення безвісти одного з батьків внаслідок бойових дій, вживання психоактивних речовин, інвалідності, поведінкових розладів у дітей через розлучення батьків, ухилення батьками від виконання своїх обов'язків із виховання дитини, жорстокого поводження з дитиною, насильства за ознакою статі або домашнього насильства тощо. Такі обставини різко обмежують інституційну спроможність сім'ї, потребують мобілізації її зусиль та зусиль суспільства для їх подолання. Також існує тенденція до збільшення таких сімей у зв'язку з вимушеним переміщенням із окупованих територій або територій ведення активних бойових дій – на території громади зареєстровано 3646 внутрішньо переміщених осіб, з них 882 дитини. Сім'ї виявляються неспроможними забезпечити навіть базові потреби дітей у продуктах харчування та речах першої необхідності, гостро потребують грошової та натуральної допомоги.

Психологічний стан сімей з дітьми, батьки яких загинули на війні чи зникли безвісти, характеризується глибоким горем, стресом, тривогою та втратою безпеки, тому потребують особливої уваги. На превеликий жаль, у громаді 77 сімей, батьки яких загинули на війні, в них 108 дітей, 57 сімей, у яких батьки зникли безвісти, в них 74 дитини.

Залишаються вразливими і багатодітні сім'ї, облікова кількість яких у Старокостянтинівській міській територіальній громаді станом на 30 листопада 2025 року становить 605 сімей, у яких виховуються 2078 дітей. Зокрема, на обліку в управлінні соціальної політики, сім'ї, єдності України та ветеранської підтримки виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради перебуває 157 сім'ї, у яких виховуються четверо і більше дітей, 90 сімей, діти у яких виховуються одним з батьків. Незважаючи на те, що держава забезпечує такі сім'ї низкою пільг, серед яких пільги на оплату житлово-комунальних послуг, пільги на проїзд, пільги на утримання дітей у дошкільних закладах та загальноосвітніх закладах тощо, частка багатодітних сімей, які входять до сімей групи ризику або проблемних сімей, є високою: 46 багатодітних сімей (151 дитина) перебувають на обліку як сім'ї, що опинились в складних життєвих обставинах.

Високою є і частка сімей, у яких триває конфлікт, пов'язаний з розлученням, визначенням способу участі у вихованні дитини, визначення місця її проживання тощо. У таких сім'ях з причин неблагополуччя виникає ризик соціального сирітства або домашнього насильства, 12 сімей (27 дітей) перебувають на обліку служби у справах дітей виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради через ухилення батьків від виконання батьківських обов'язків, в тому числі 3 дітей, які постраждали від домашнього

насильства. 47 батьків попереджено щодо недопущення неналежного виконання батьківських обов'язків, з них 29 притягнуто до адміністративної відповідальності. Залишається гострою проблема погіршення стану здоров'я дітей, зумовлена негативними факторами соціально-економічного, екологічного та психоемоційного характеру: вплив постійно діючих факторів ризику, в тому числі стресові перевантаження, зокрема у шкільному віці, призводять до порушення механізму саморегуляції фізіологічних функцій і сприяє розвитку в дітей хронічних захворювань. Така ситуація вимагає формування ефективної комплексної системи соціальної підтримки сім'ї, що включає діагностичні, профілактичні, та найголовніше – соціально-реабілітаційні заходи; організації роботи з кризовими сім'ями, профілактики сімейного неблагополуччя, створення оптимального середовища для життєдіяльності сім'ї та дітей, що опинилися у складних життєвих обставинах.

Розроблена програма визначає загальну стратегію і пріоритетні напрями соціальної політики міської влади щодо сім'ї, передбачає здійснення низки заходів, спрямованих на підтримку сімей Старокостянтинівської міської територіальної громади та базується на наступних принципах:

- збереження сім'ї для дитини;
- формування засад відповідального батьківства та сімейних цінностей;
- забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків;
- попередження торгівлі людьми;
- запобігання та протидія домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- організація та надання якісних соціальних послуг.

2. Мета та основні завдання Програми

Метою Програми є:

забезпечення системної та комплексної політики щодо підтримки сімей з дітьми, протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, надання якісних соціальних послуг на території Старокостянтинівської міської територіальної громади, спрямованої на збереження сімейних цінностей, формування самодостатності сімей та їх здатності до усвідомленого народження і виховання дітей, а також підвищення соціального захисту сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах;

створення належних умов для реалізації права кожної дитини на виховання у сім'ї або в оточенні, максимально наближеному до сімейного, розвиток сімейних форм виховання та усиновлення дітей.

Завдання Програми:

- забезпечення системної та комплексної соціальної підтримки сімей/осіб, надання комплексу адресних соціальних допомог та послуг відповідно до виявлених потреб;
- раннє виявлення та облік сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих

обставинах;

запобігання та протидія асоціальним проявам у сім'ях, посилення орієнтації на відповідальне батьківство та материнство;

забезпечення доступності до соціальних послуг на рівні громади для допомоги сім'ям, дітям та молоді через діючу мережу закладів соціального спрямування та здійснення широкої інформаційної кампанії з метою популяризації їхньої діяльності;

рівня обізнаності суспільства щодо форм та проявів домашнього насильства, його причин та наслідків, формування нетерпимого ставлення до всіх видів насильства;

забезпечення надання допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі;

забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми;

соціальна підтримка сімей, в яких виховуються діти з інвалідністю, рання соціальна реабілітація дітей з інвалідністю;

проведення інформаційно-просвітницької кампанії з метою висвітлення питань необхідності рівного розподілу сімейних обов'язків та відповідальності між жінками і чоловіками щодо виховання дитини з метою подолання стереотипних уявлень про роль жінки та чоловіка;

проведення профілактичної роботи, спрямованої на попередження протидії торгівлі людьми;

проведення інформаційно-просвітницьких заходів щодо інформування жителів громади про запобігання ризикам потрапляння в ситуації торгівлі людьми та про можливості отримання комплексної допомоги від суб'єктів взаємодії, які проводять заходи у сфері протидії торгівлі людьми;

підтримка сімей з дітьми, батьки яких загинули на війні чи зникли без вісти.

3. Механізм реалізації, строк виконання та фінансування Програми

Програма реалізовуватиметься шляхом впровадження ефективного механізму партнерства та взаємодії між суб'єктами соціальної сфери та іншими установами, організаціями, закладами на виконання розроблених відповідних заходів.

Термін реалізації Програми розрахований на п'ять років з 2026 року до 2030 року.

Фінансове забезпечення виконання Програми проводитиметься у відповідності до Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік. Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету Старокостянтинівської міської територіальної громади. Обсяг видатків на виконання Програми визначатиметься щороку під час складання проєкту бюджету громади на відповідний рік з урахуванням реальних можливостей.

4. Відповідальні виконавці Програми:

управління соціальної політики, сім'ї, єдності України та ветеранської підтримки виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради;

фінансове управління виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради;

управління освіти виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради;

управління охорони здоров'я та медичного забезпечення виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради;

служба у справах дітей виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради;

управління культурної політики і ресурсів виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради;

відділ молоді та спорту виконавчого комітету Старокостянтинівської міської ради;

Комунальний заклад «Центр надання соціальних послуг» Старокостянтинівської міської ради;

Старокостянтинівський міський Кризовий центр;

Регіональний центр раннього розвитку дитини;

Центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю Старокостянтинівської міської ради.

5. Очікувані результати Програми

Виконання заходів Програми сприятиме:

утвердженню в громаді сімейних цінностей;

створенню належних соціально-економічних умов для повноцінного функціонування сімей та виховання дітей;

формуванню культури сімейних стосунків та запобігання дитячій бездоглядності;

підвищенню потенціалу відповідального батьківства;

запобігання сімейному неблагополуччю, домашньому насильству та соціальному сирітству;

унеможливленню будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми;

профілактиці правопорушень, попередження негативних проявів.